

Macskák időskori betegségei

Korunk macskái, akár csak a mai emberek, hosszabb életűek elődeiknél. A macskák általában 10-14 éves korukig jó egészségnek és kondíciónak örvendenek, egyes esetekben akár a 18 éves kort is megélhetik. Ez a kor emberi mértékben csaknem 126 évnek felel meg.

Életkorukat nagymértékben befolyásolja az is, hogy inkább szobában, tehát bezárva, de nagyobb védettségben élhetnek, vagy kijáróak, és így nagyon ki vannak téve mindazoknak a veszélyeknek, amit pl.: egy autóbaleset, vagy kutyaharapás jelenthet.

Nemi érettségüket kb. 6 hónapos koruktól érik el (a nőstények átlagosan 4-9, a kandúrok 6-14 hónapos korukban.) Az ivaréréshez azonban nem elég az adott életkort elérni, szükség van egy bizonyos (általában 2,3-2,5 kilogrammos) testtömegre is. Megjegyzendő, hogy természetesen a macskák ősei, illetve napjaink macskái a természetben nem éltek, illetve nem élnek ilyen hosszú ideig. Ennek oka az, hogy az embernél tudományos alapon kifejlesztett macskatápokhoz, meleghez, védelemhez, és védőoltásokhoz jutnak. A nagyon kifinomult szervezetű, fajtatiszta egyedek (lásd perzsa, sziámi), az elhízásra hajlamos, súlyos testű macskák (maincoon) általában rövidebb ideig élnek, mint a kis testű, a nem elhízott vagy a keverék és az európai rövidszőrű (házi) macskák.

Macskáink életkorát számos külső tényező befolyásolja. A természetellenes tartásmód, a kevés mozgás, a szennyezett levegő, a nem megfelelő táplálék, a stressz mind-mind egészségrontó tényező. Már a tizenéves macskák gondozásánál is figyelembe kell vennünk a korukat. Az idős állatnak általában jót tesz, ha vitaminokat és egyéb kiegészítőket adunk neki. Az elhízás megrövidítheti a macska életét, szívbetegséghez, májelégtelenséghez, cukorbetegséghez vezethet. Ha a macska nagyon kövér, az alkalmazandó fogyókúrát mindenképpen beszéljük meg az állatorvossal. Macskát egyébként sem lehet egyik napról a másikra lefogyasztani. Jellemző rájuk az úgynevezett ételaddikció, azaz ha rászoknak egyfajta ízre, nem lesznek hajlandóak más eleséget elfogyasztani. Ez akár éhségstrájkba is torkollhat, aminek pedig zsíros májelfajulás lesz a következménye.

Máskor éppen ellenkezőleg, a fogyás okoz gondot. A súlycsökkenés gyakori oka a veseelégtelenség, amely folyamatos fehérjevesztéssel jár. A vesék általában az első szervek, amelyekben meglátszanak az öregedés jelei. Gyakran utal a vesebetegségre a fokozott vízivás, amelyet nagy mennyiségű vizeletürítés kísér. Ez azért is lesz feltűnő, mert macskáink nem sok vizet fogyasztanak. A gyári tápok sótartalmát azért szokták fokozni, hogy ezzel segítsék elő az állatok vízfelvételét. A

fokozott vízfelvétel miatt a vizeletürítés is fokozott lesz, macskánk pedig rendszerint a lakásban és nem a macskaalmon fogja elvégezni a dolgát.

Az ízületgyulladások sem ritkák, különösen az öreg állatok jellegzetessége. A

kialakult fájdalom modern állatgyógyászati fájdalomcsillapítókkal enyhíthető, az érintett ízületek mozgékonyasága fokozható, a bicegés csökkenthető, a macska szívesebben fog mozogni. Ha tehát észrevesszük, hogy macskánk nem úgy mozog, mint ahogy szokott, nézessük meg állatorvossal. Nagymértékben enyhíti a fájdalmakat, ha a kövér állatot fogyókúrára fogjuk, ezáltal ugyanis csökken az ízületekre nehezedő súly.

Az idős macskák olykor kellemetlen szagokat árasztanak. Leggyakrabban a leheletük válik bűzösé. Ennek oka az esetek nagy százalékában a fogkövesség, valamint a betegség következtében kialakuló ínygyulladás és fogmedergyulladás. Az előrehaladottabb esetekben sajnos a fog már nem megmenthető, hiszen a begyulladt, és a fogról leváló íny miatt meggyengül a fog támasztórendszere, és ez a fog kihullásához fog vezetni.

Az idős macskák gyakori betegsége a hallás részleges vagy teljes elvesztése. A figyelmetlenség, vagy a parancsszavakra történő lelassult reakció gyakran a halláskárosodás első jele. Az időskori sükettség gyógyítására nincs lehetőség.

A kor előrehaladtával a szőrzet általános állapota is romlik, a bőr jobban korpásodik, és több faggyút is termel. A bőr rugalmassága és hőszabályozó képessége is csökken (az idősebb macskák könnyebben megfáznak), a szőrzet kifakul és megritkul. Ezek a folyamatok együttesen adják az öreg macskák jellegzetes testszagát. A szag enyhítése érdekében időnként (ne gyakrabban, mint havonta) megfürdethetjük macskánkat szeléntartalmú macskasamponnal, valamint kiegészítő szőrápoló tablettákat adhatunk neki. A tojás is jótékony hatású biotin-tartalmánál (az úgynevezett „H” vitaminnál) fogva, de lehetőleg csak a tojás sárgáját adjuk oda, mivel a fehérjében avidin található.

Idős korban renyhévé válhat a bélműködés. Legyen gondunk arra, hogy a macska étrendjében elegendő rost legyen. Ne kapjon túl sok májat (A-hypervitaminózis!), és ne adjunk neki sok csontot se, a bélsárrekedés veszélye miatt.

Az öreg macska különféle szívbetegségekből szenvedhet. A szívbetegséget a gyors kifáradás, vagy a mély, esetenként erőltetett köhögés jellemzi, amely főként a reggeli órákban jelentkezik, vagy ha a macska izgatott. Az EKG vizsgálatot követően kialakított eredmény alapján lehetőség van az adott szívbetegség gyógyszeres beállítására, valamint speciális, szívbetegéknél alkalmazott diétás táp alkalmazására.

Minél idősebb egy macska, annál nagyobb az esélye annak, hogy valamilyen daganatos betegség alakuljon ki nála. Ezen daganatok egy része külsőleg, tehát a kültakaró alatt jelentkezik. Ezek könnyen, és a korai stádiumban észlelhetőek.

Ajánlatos kedvencünket gyakran megfigyelni, illetve megvizsgáltatni, nincsenek-e daganatok a szájüregen belül, az ínyen, vagy a testén bárhol, például az emlőkön. Az emlődaganatok jó része sajnos rosszindulatú (általában carcinóma, vagy kompozíciós vegyes daganat), gyakran kifekélyesedik, belőle bűzös tartalom ürül, gyógyulásra pedig egyáltalán nem hajlamos. Áttéteket gyakran okoz, elsősorban a tüdőben. A belső daganatok alattomosan, szinte észrevétlenül alakulhatnak ki, jelenlétükre a gyógyszeres kezelés ellenére sem múló köhögés, indokolatlan, és nagymértékű fogyás, elesettség, bágyadtság, és a kiszáradás hívja fel a figyelmet. Sokszor előfordul, hogy ugyan a daganat nem rosszindulatú, mégis bajt okoz azáltal, hogy nyomja a környező szöveteket, szerveket, azok sorvadását, vagy éppen gyulladását okozva. Sajnos nem ritka a daganatok miatti bélelzáródás, és a következményes eléhezés sem.

A szellemi képességekre összességében sajnos az öregkori tompultság jellemző, ami sajátos tünetekben is jelentkezhet: az állat szertelenné, túlságosan falánkává, agresszívvé, morózussá, szófogadatlanává válik. Összességében a macskák szervezete, szervei az évek folyamán elhasználódnak, tevékenységük zavart szenved, bennük kóros elváltozások, daganatok keletkezhetnek, egyes hormonok, enzimek pedig megfogyatkoznak. A biológiai szervezetek öregedését kísérő jelenségek vizsgálatával a gerontológia foglalkozik. Az állatorvos-tudományban manapság egyre nagyobb tért hódító kiváló kiegészítő műszerek és laboratóriumi mérőeszközök segítségével megjelent a geriátriai szűrés lehetősége a kedvenc állatoknál is, amelynek lényege az idősödő macska teljes, vagy majdnem teljes kivizsgálása. Ez magában foglalja a vérvizsgálatot (mennyiségi és minőségi vérkép, biokémia, vértesztek, hormonok, stb.), a vizeletvizsgálatot, a röntgen-, az EKG- és az ultrahangvizsgálatot, a legfontosabb fizikális vizsgálaton kívül. Ezeket a vizsgálatokat érdemes már a macska nyolcéves korától elkezdni és ajánlatos legalább évente megismételtetni. Az így kapott leletek tájékoztatást adnak az állatorvosnak a macska általános állapotáról. A vizsgálatok lényege pedig éppen az, hogy így az idejében felfedezett elváltozások gyógyítási kilátásai lényegesen jobbak, mint az elhanyagolt vagy csak későn felfedezett eseteké.

Összeállította: Dr. Sütő András